

Kvarnbäcken, Östra Tönnet

WA33358592

Sammanfattning

Kvarnbäcken är en fin liten bäck som rinner under vägen under en rymlig äldre bro. Medelvattenföringen i bäcken är låg och då avrinningsområdet är litet och ingen sjö eller större våtmark finns uppströms blir bäcken stundtals torrlagd

Elfiskeresultat visar ???

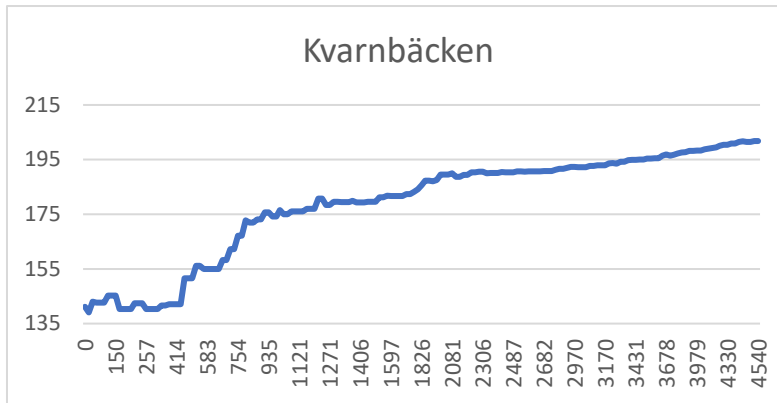
Om målet är att gynna sjö- eller älvvandrande öring bedöms Kvarnbäcken inte vara något högt prioriterat objekt på grund av den svåra passagen strax uppströms vägen. Lekområden nedströms bedöms inte finnas. Men öringstammen uppströms vandringshindren är väl värda att utveckla.

Länsstyrelsens input till projektet

Bäcken är inte biotopkarterad tidigare *Ett lämpligt objekt att både undersöka, ta fram plan för och på sikt åtgärda*

Figur 1 Höjdkurva Kvarnbäcken Östra Tönnet

Figur 2

Beskrivning

Från mynningen till Klarälven och upp till RV62 är Kvarnbäcken lugnflytande med sandbotten, eventuellt skulle ved kunna tillföras för att skapa ytterligare strukturer.

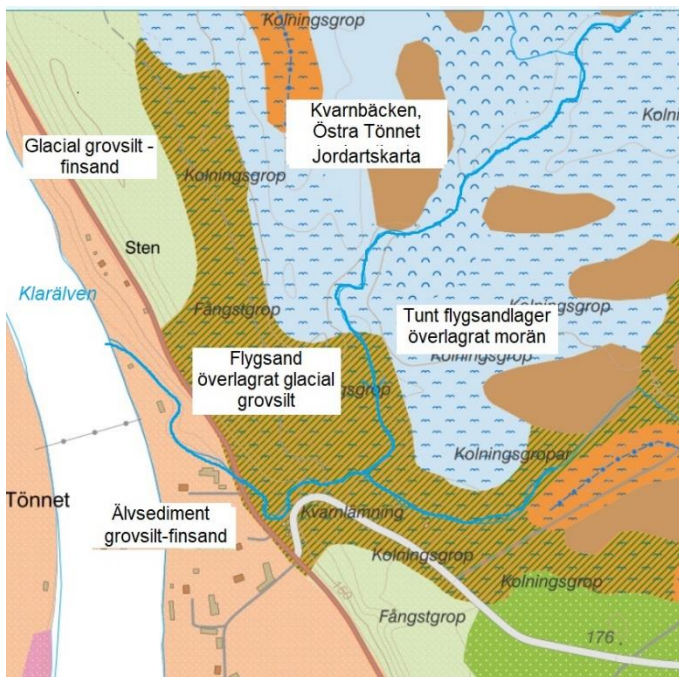
Ovan vägen finns en kort, kraftigt rensad och kanaliserad sträcka. Eventuellt är huvudfåran här omgrävd, åtminstone finns någon form av spillfåra från den gamla kvarnen.

Strax uppströms denna korta sträcka är en brant fors som bedöms vara ett svårt hinder. Storleken på blocken i kombination med den förhållandevis låga vattenföringen gör att vi bedömer forsen som passerbar framförallt av mindre öring, medan större öring troligen har extremt svårt att passera vid de flesta flöden.

Ovan fallet kommer återigen en kraftigt rensad sträcka som sedan övergår till en mer försiktigt rensad sträcka. Här finns en avstängd sidofåra, men inget som bedöms ha hög prio för åtgärder.

Om målet är att gynna sjö- eller älv-vandrande öring bedöms detta inte vara något högt prioriterat objekt på grund av den svåra passagen strax uppströms vägen.

Jordartskarta

Bäcken mynnar i älvsediment nedströms bron. Ovanför bron finns ett område där flygsand överlagrat avsättningarna från den forna Klarälvsfjorden som avsattes under högsta kustlinjen under slutskedet av istiden. Det finns inget isälvsmaterial i närheten av bäcken.

Hydrologi

Kvarnbäcken i Östra Tönnet har inget eget avrinningsområde definierat utan ingår i SMHIs Klarälven uppströms Götån. Det går därför inte att få fram några vattenföringsdata, men enligt boende så varierar flödet mycket och är under långa perioder noll. Vid höga flöden i Klarälven kan bakvatten troligen in i bäcken. bakvatten in i bäcken

Värdefulla kultur/fornlämningar

Strax uppströms bron fanns två kvarnar, inritade på Storskiftet 1783. Det finns även en kvarnlämning uppe på en höjdpå, vilket verkar något felplacerad? Bör kollas upp.

Citat Fornsök L2004:1526

Kvarnlämning, inom ett 110x40 m (NO-SV), bestående av 1 dammvall, 2

kvarngrunder och 1 stensatt kant. I områdets NO del är en

dammvall, 30 m l (N-S), 7 m bred och 1,4 m hög av 0,4-0,6 m stora stenar. I dammvallens öppning syns 3 stockvarv med spikar i. Nedströms, ca 45 m, är en kvarngrund, 4x4 m, stensatt i V. N om är två, 0,3 m st. huggna stenar med 1,5 m mellanrum, med järn och muttrar i. På platsen syns också ett antal murkna stockar efter en byggnad. I områdets NV del är ännu en kvarngrund, 12x6 m (O-V), delvis med syllsten, delvis i upp till 3 skikt av 0,5-0,9 m stora stenar, på ett ställe med murbruk. I områdets SV del är en stensatt kant, 3 m (NNV-SSO), av 3 0,5 m stenar i två nivåer och ett cementblock med järnstag.

I övrigt är omgivande höjder fulla av lämningar efter den kolning som var en viktig utkomst här från medeltiden och ända fram till 1900-talet. Utskeppning av kolet skedde från Götåns näs. Kolla sid **Fel!** **Bokmärket är inte definierat.**

Områden med höga naturvärden

Strandkanten där Klarälven möter Kvarnbäcken är riksintresse för Naturvärden och Natura 2000 område.

Inga områden intill bäcken är utpekade på kartan, men generellt har naturliga bäckraviner ett stort värde.. Foto på bäckravinen maj 2022 uppströms och nedströms bron. Högt flöde och skummande vatten.

Historiska kartor

Den äldsta detaljkartan är från 1783. Samma kartbild – fast mycket mer välbehållen – finns i Storskiftesdokumentet från år 1784 från Östra Tönnet- vacker och lättläst! Här finns utmärkt två kvarnar.

För Laga-skifte Östra Tönnet 1843-47 är kartserien otydlig – men man ser en tydlig förändring mot kartan 100 år tidigare – det finns en liten damm som väl antagligen sparade vatten till en kvarn – eller såg? De två kvarnarna uppström är markerade

Uppströms mynningen ut i Klarälven finns en ö markering som inte fanns på Stor-skifteskartorna.

Elfiskeresultat

Två fisken har genomförts. Resultat glädjande – öring finns i den lilla bäcken.

Detaljerat förslag på biotopåtgärder

På grund av den ojämna och tidvis låga vattenföringen har vi inget förslag på åtgärder.

